

Lebuïnus Kompas

Maandelijke
Nieuwsbrief
Oud-Katholieke Statie
H.Lebuïnus
Twente en Ommelanden

September 2019

Inleidend woord Esther

(van het Oudkatholieke blad Ons Contact kreeg ik de uitnodiging iets te schrijven over Esther. Aangezien ik zomaar denk dat niet ieder dit blad leest, geef ik de tekst hier als inleiding. Met 1014 woorden is het wat langer dan de gebruikelijke inleiding, maar ik meende het met jullie te mogen delen.)

“Was Esther niet zo mooi geweest als de sterrenkoningin Astarte; was Esther niet zo mooi geweest in de ogen van de koning, het was met ons gedaan geweest.” Dit citaat uit een lied van H. Oosterhuis benadrukt de schoonheid van Esther die koning Ahasverus zo bekoorde dat hij haar tot zijn koningin maakte. Een schoonheid die aan het begin van het boek Esther ruimschoots bezongen wordt. Het ontlokt me een vraag. Zou de Eeuwige zijn volk ten onder hebben laten gaan als Esther minder mooi was geweest?

Natuurlijk niet. En daar gaat het verhaal ook niet om. Het gaat veeleer om de onvervreembare verantwoordelijkheid van een mens om, opgeroepen door de omstandigheden van het leven, te worden wie zij of hij in religieus ethische zin mag zijn.

Het bijbelboek Esther is van beperkte omvang, zeker in zijn oorspronkelijke grootte, dat is: zonder de Griekse toevoegingen. Het is een van de vijf feestrollen (megillot) en wordt op het poerimfeest, het lotenfeest, gelezen. Het gedenkt het lot dat door

[Typ hier]

grootvizier en zegelbewaarder Haman over de joodse ballingen in Perzië werd geworpen om de dag van hun vernietiging vast te stellen.

In het kort het verhaal. Esther, Hebreeuwse naam Hadassa (mirte), woont als wees met haar oudere neef Mordechai die haar geadopteerd heeft. Wanneer koningin Vashti wegens publieke ongehoorzaamheid in ongenade valt worden uit het hele land mooie meisjes bijeengebracht in het maagdenverblijf van koning Ahasverus. Daar krijgen zij gedurende twaalf maanden een schoonheidskuur en een speciaal dieet. Hierna worden zij voor de koning geleid en gaan de volgende ochtend naar het vrouwenverblijf waar zij wachten op een volgende oproep van de koning. Zo ook Esther. De koning scheidt zoveel behagen in haar dat hij haar tot zijn koningin maakt in plaats van Vashti. Zo kan zij met de informatie die Mordechai ter ore is gekomen een aanslag op de koning verijdelen. Intussen smeedt Haman plannen om dat 'aparte' volk met eigen gewoontes, religie en wetten te vernietigen. Hij krijgt daarvoor toestemming van de koning, zonder dat hij vertelt over welk volk het gaat. Door een slim plan weet Esther, weer dankzij de informatie van Mordechai, te bereiken dat het plan van Haman aan de koning bekend wordt, waarbij zij zich als Joodse onthult. Haman wordt ontmaskerd en aan de paal gehangen die hij voor Mordechai had laten oprichten. Omdat een bevel van de koning onherroepelijk is, krijgen de Joden toestemming zich met wapens te verzetten tegen de soldaten van Haman. En zij worden gered van de vernietiging.

Het boekje is bijzonder omdat nergens de naam van God genoemd wordt. Ook wordt de Joodse gemeenschap niet als Israël aangeduid, maar als Jehudim. Het boek werd ook wel als niet religieus beschouwd. Toch werd het gecanoniseerd en in de Hebreeuwse Schrift opgenomen. God is verborgen aanwezig. Waar God verborgen is, resten alleen de menselijke verantwoordelijkheid en integriteit. Overigens verwijst de naam Esther niet alleen naar de morgenster, maar ook naar verborgenheid. Zij houdt aan het hof haar Joodse identiteit verborgen tot zij kleur moet bekennen en haar rol op zich nemen ten dienste van haar volk.

Als een sleuteltekst voor het verhaal beschouw ik hoofdstuk 4,13-14. Mordechai laat Esther weten wat de inhoud van het vernietigingsbevel van Haman inhoudt en zegt haar naar de koning te gaan om hem op de hoogte te brengen. In eerste instantie zegt Esther dat niet te kunnen. Niemand mag op straffe van dood ongevraagd en rechtstreeks de koning naderen. En zij is al een maand niet bij de koning geroepen. Dan laat Mordechai haar weten "Denk maar niet dat jij als enige van de Judeeërs gespaard zult blijven, omdat jij in het koninklijk paleis woont. Integendeel, als jij op dit moment blijft zwijgen, komt er voor de Judeeërs toch uitkomst en redding van een andere zijde, maar jij en het huis van je vader gaan dan te gronde. Wie weet of je niet voor een moment als dit tot de koninklijke waardigheid gekomen bent". En Esther maakt haar keuze.

Er zit voor ons, in deze tijd, ook een zekere ongemakkelijkheid in het verhaal die te maken heeft met de positie van de vrouw. Dezelfde ongemakkelijkheid die ik ook voel bij de lezing van psalm 45 waarin een jong meisje, een maagd dus, opgetooid en begeleid door een kring van maagden het paleis wordt binnengeleid en voor de koning wordt gebracht. Als een object van mannelijke beschikking zonder eigen wil. Vashti laat zich niet bevelen, zij laat zich niet tot object maken door de koning die alleen maar met haar schoonheid wil pronken bij zijn rijksgroten en bevriende vorsten. Zij komt voor zichzelf op en wordt verstoten, omdat zij de mannelijke macht en het gezag en aanzien van de koning aantast. Zij is uiteindelijk slachtoffer van de machtsstructuur waar Esther van gebruik maakt om haar volk te redden. Het is indrukwekkend hoe zij zwijgend op de binnenhof gaat staan tegenover de opening naar de troonzaal tot de koning haar opmerkt en nader roept.

Er zijn in het verhaal verschillende posities. Je kunt daar kwalificaties aan geven, maar dat doe ik hier niet. Dat laat ik graag aan de lezer over wanneer die het boekje Esther nog eens gelezen heeft. Het belang van de Estherrol is dat het gelezen blijft. Door ons allen als een waarschuwing om alert te blijven, en door het volk in wiens hart het bewaard en geschreven is als een bemoediging. Als een permanente herinnering aan de gevolgen van uitsluiting en vervolging. Tegenover elk antisemitisme, elke pogrom, elke poging tot annihilatie staat dit verhaal dat jaarlijks gelezen wordt, waarbij Haman als verpersoonlijking van de zucht tot vernietiging van het Joodse volk wordt weggerateld. En daarna is het hamansoren eten, feest vieren en de arme gul gedenken, omdat het lot is gekeerd. In elke generatie zijn er Esthers en Mordechais nodig die binnen de mogelijkheden van de situatie uit hun verborgenheid treden en doen wat er gedaan moet worden om het verhaal van jonkvrouw Jehoeda voort te zetten. Zo is het boek Esther waarin God niet genoemd wordt, door de dynamiek van verborgenheid en onthulling, toch een openbaring.

rector Ward Cortvriendt

KERKDIENSTEN LEBUÏNUSKAPEL

Dorpsmatenstraat 40 Hengelo

*Elke 1^e zondag van de maand houdt de Evang.Lutherse Gemeente kerkdienst met H. Avondmaal in de Lebuïnuskapel: **zondag 1 september** 10.30 uur met mw ds Louisa Vos als voorganger.*

Kerkdienst zondag 8 september 10.30 u
Eucharistieviering Feest Geboorte van Maria (C-jaar)

Voorganger : pastoor Ward Cortvriendt
Lectoren : 1e Frits Driesen 2e Frits van Brussel
Akoliet : Tineke Buursma
Koster : Mieke en Ward Cortvriendt
Collectes : 1e OKK-Ned en Statie
2e Opleidingen

Kerkdienst zondag 22 september 10.30 u
Eucharistieviering Zondag na Pinksteren 20 (C-jaar)

Voorganger : pastoor Ward Cortvriendt
Lectoren : 1e André Zandbelt 2e Hanneke Bruins
Akoliet : -
Koster : André Zandbelt
Collectes : 1e OKK-Ned en Statie 2e Statie Twente

De dagen van ons leven

Op 16 september zal Laurens de Reus zijn verjaardag vieren en op 20 september Gerard Molijn. We wensen beiden geluk en zegen voor het nieuwe levensjaar.

rector Ward Cortvriendt

Kerkproeverij

In het weekend van 28/29 september vindt weer de zogenoemde Kerkproeverij plaats. Het is een soort "o, kom ereis kijken". Een uitnodiging aan onze kennissen om eens een viering mee te maken en zo te proeven van hetgeen wij zo aangenaam vinden. Het is een instrument voor een missionaire kerk, om maar niet het woord evangeliseren te gebruiken. Als zodanig is het de uitdrukking van ons verlangen om wat ons dierbaar is te delen, van onze openheid naar mensen van buiten onze gemeenschap en van een bewustwording van het eigen getuigenis. Het gaat niet om "zieltjes winnen".

Veelal beschouwen we ons geloven en actieve kerkdeelname als privé, waarover we niet zomaar praten. Daarom moet je misschien een zekere schroom overwinnen om iemand uit je omgeving uit te nodigen om eens kennis te maken met dat aspect van

je leven. Maar misschien opent het ons wel naar een relaxtere manier om te praten over ons geloven waardoor christelijk geloven meer uit de uitzonderingspositie wordt gehaald waarin het lijkt te verkeren. Gewoon meer bij het dagelijks leven betrokken. Kerkproeverij betekent op die manier iets voor degenen die uitgenodigd wordt en degene die uitnodigt.

rector Ward Cortvriendt

CD Piet van der Steen

Dinsdag 27 augustus stond in Trouw een lovende recensie over een cd met orgelwerk van César Franck. Een opname verzorgd door Piet van der Steen, organist en rector cantus in Utrecht. De opnamen zijn gemaakt op een orgel in Épernay uit de tijd van César Franck en nauw verwant aan het orgel dat hijzelf bespeelde in Parijs. Het is uitgegeven door Excellent Recordings. En onze "eigen" Harald heeft een ondersteunende bijdrage geleverd bij de registratie. Moeten wij nog overtuigd worden?

rector Ward Cortvriendt

Boek Lia Schade

Bij uitgeverij Verloren is van de hand van Lia Schade van Westrum verschenen *Van schuilkerk tot modern geloofscentrum*. Een compact overzicht van alle in gebruik zijnde Oudkatholieke kerken en hun patrimonium. Er waren al eerdere delen door haar verzorgd, maar dit lijkt me een handig overzicht van 254 pagina's voor het alleszins mooie bedrag van 25 euro.

Folders liggen in de kapel. ISBN 9789087047788 bestel@verloren.nl

rector Ward Cortvriendt

Communicatieadviseur Oud-Katholieke Kerk Nederland

Aangenaam, ik ben Eric van den Berg en met veel zin ben ik begonnen om de Oud-Katholieke Kerk te versterken. Dat doe ik als communicatieadviseur waarbij ik een coördinerende rol krijg voor de verschillende communicatiekanalen die er zijn: de Oud-Katholiek, de website, de nieuwsbrief, het intranet.

Ruim 15 jaar ben ik werkzaam als ZZP'er op het kerkelijk erf, variërend van rooms-katholieke organisaties tot baptistengemeenten. Ik hou mij iedere dag bezig met communicatievraagstukken, variërend van strategie, het positioneren van een kerkgemeenschap in stad en land tot het coördineren van een kerkblad, het schrijven van artikelen tot het maken of beheren van websites en sociale media. Jarenlang bestierde ik de landelijke website katholiek.nl.

In die jaren heb ik een achttal boeken geschreven die hun weg vinden in kerkelijk Nederland. Het *Handboek Kerk en Internet* was de eerste (en inmiddels sterk verouderd, laat maar links liggen 😊😊), en de meest recente is twee maanden geleden uitgekomen: *Eerste Hulp Bij Katholieke Begrippen*. Dat verradt gelijk mijn geloofsachtergrond: ik ben katholiek met een flink portie Brabantse genen. Een pater assumptionist uit Helmond zei mij eens: Brabantse katholieken 'geloven het wel'. Daar zit een opmerkelijke dubbele laag in, herkent u

die? Het geloof zit voor mij in het ritme van het leven van de mens en het aangenaam omgaan met elkaar.

Het is een bijzonder voorrecht mij in te spannen voor de kerk en ik hoop u allen daarmee van dienst te zijn. Tot kijk!

Eric van den Berg

[Tentoonstelling 'Jij die mij aanziet' in Waterstaatskerk Hengelo](#)

Vanaf zondag 15 september 2019 kan men in de Waterstaatskerk aan de Deldensestraat in Hengelo 'mensen kijken', een zeer geliefd tijdverdrijf voor velen. In de Hengelose Waterstaatskerk zijn vijftien portretten te bezichtigen van vijftien verschillende kunstenaars. Gedurende de expositieperiode die duurt tot en met zondag 10 november, kunnen bezoekers deelnemen aan diverse activiteiten. Nadere informatie: www.facebook.com/Waterstaatskerk

Indringend

'Jij die mij aanziet' is de indringende naam van deze expositie. Daarmee doet het een beroep op de kijker. Want de kunstwerken kunnen aangrijpend, innemend, of beangstigend zijn, zelfs weerstand of juist compassie oproepen. Het is uiteindelijk aan de kijker zelf om zich te laten raken en te oefenen in het kijken naar 'Jij die mij aanziet'. Jan Noltes, voorzitter Stichting HeArtGallery te Hengelo, heeft de prachtige portretten geselecteerd. Deels uit particuliere collecties, deels uit de kunstuitleencollectie van HeArtGallery, deels zijn ze speciaal voor deze tentoonstelling gemaakt.

Samenwerking en organisatie

'Jij die mij aanziet' is een initiatief van de Kunstcommissie van de Protestantse Gemeente Hengelo in samenwerking met het Kunstcentrum HeArtGallery.

André Zandbelt

COLOFON STATIE TWENTE EN OMMELANDEN :

Kerkcentrum : ST. LEBUÏNUSKAPEL
Dorpsmatenstraat 40 7551 BP Hengelo

Rector pastoor E. Cortvriendt
tel. 06 839 867 60
e-mail : pastoor@twente.okkn.nl

Secretariaat statie-bestuur :
Alp Buitelaar
Dr. van der Sluisstraat 12
7482 XS Haaksbergen
tel.: 06-22661130
e-mail: alpbuitelaar@planet.nl

Penningmeester statie-bestuur
Frits van Brussel
tel. 074 291 19 94
e-mail: frits@vbrussel.com

Lebuïnus Kompas redacteur
André Zandbelt
tel. 0546 815313
e-mail : a.zandbelt@planet.nl

Huishoudelijk beheer
Heima Sleurink
tel. 074 291 38 56
e-mail : heima49@live.com

Website beheer Harald van der Werff
harald.vanderwerff@gmail.com

Reservering kapel/zaal
André Zandbelt (zie boven)

Bankrekening Statie: NL 77 RABO 0179 162 713
OKN .a.v. Statie Twente Hengelo

Website : **OKK Statie Twente** www.twente.okkn.nl
OKK Nederland www.okkn.nl

